

PRINCIPI ODGOVORNE NABAVKE

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

PORUKA NAŠEG VIŠEG POTPREDSEDNIKA ZA POSLOVNE AKTIVNOSTI

Naša posvećenost zameni cigareta alternativama bez duvanskog dima može se postići samo ugrađivanjem održivosti u sve što radimo i zahteva značajnu transformaciju našeg poslovanja. U sklopu te transformacije održivost vidimo kao fundamentalnu priliku za inovacije, rast i svrsishodno, efektno stvaranje vrednosti na dugi rok.

Postavili smo jasne ekološke, socijalne i upravljačke ciljeve koji se fokusiraju na uticaj naših proizvoda i poslovnih operacija, a koje ne možemo sami postići.

Uz veliku mrežu poljoprivrednika i dobavljača, naš lanac snabdevanja je srž našeg poslovanja. Zato svi naši dobavljači treba da rade sa nama na postizanju ovog cilja.

Naši principi odgovorne nabavke (Responsible Sourcing Principles, RSP) dorađeni su da bi se u njih ugradili rezultati najnovije procene ostvarivosti održivosti naše kompanije, uzeo u obzir spoljni regulatorni razvoj i razmotrio napredak kompanije PMI u razvoju i transformaciji njenog poslovnog modela.

Pošto značaj održivosti raste za sve prisutne u lancu vrednosti, želimo da zajedno sa partnerima budemo aktivni učesnici promena.

„Pošto značaj održivosti raste za sve prisutne u lancu vrednosti, želimo da zajedno sa partnerima budemo aktivni učesnici promena.”

Scott Coutts

Viši potpredsednik za poslovne aktivnosti

UVOD U PRINCIPE ODGOVORNE NABAVKE

Ovaj dokument opisuje sveobuhvatan okvir vrednosti kompanije Philip Morris International Inc. (u nastavku: PMI), kao i zahteve u pogledu procesa i učinka koje naši dobavljači moraju poznavati i pridržavati se u sklopu poslovnog odnosa sa kompanijom PMI.

Principi odgovorne nabavke PMI iz 2023. godine zamenjuju prethodnu verziju dokumenta iz 2017. godine.

Principi odgovorne nabavke su podeljeni na dva odeljka.

Odeljak 1 sadrži skup osnovnih principa koji su obavezni za dobavljače koji žele da posluju sa nama (u nastavku: osnovni principi).

Odeljak 2 sadrži skup smernica i praktičnih saveta koji se odnose na osnovne principe, za podršku dobavljačima u razvoju dobrih praksi (u nastavku: smernice i praktični saveti). Smernice i praktični saveti su indikativni, a ne potpuni, i treba ih koristiti samo orijentaciono.

Principi odgovorne nabavke kompanije PMI su u skladu sa industrijskim normama, kao i sa međunarodno priznatim standardima i propisima. Namera im je da podrže naše dobavljače u kreiranju okvira zajedničkih vrednosti u sklopu aktivnosti nabavke kompanije PMI usmerenih na kontinualno poboljšanje.

Principi odgovorne nabavke se prvenstveno odnose na naš lanac snabdevanja. Stoga zahtevamo od svih dobavljača koji pružaju robu i/ili usluge kompaniji PMI (u nastavku: dobavljači)

da se pridržavaju osnovnih principa iz Principa odgovorne nabavke. Odgovornost je dobavljača da osiguraju da svi njihovi zaposleni, poddoblavljači, zastupnici i podugovarači u svom lancu snabdevanja razumeju i poštuju osnovne principe iz Principa odgovorne nabavke.

Prihvatanjem da sarađuju sa kompanijom PMI dobavljači se obavezuju na pridržavanje osnovnih principa iz Principa odgovorne nabavke i stoga kompanija PMI ima pravo da proceni njihovo poštovanje putem samostalnih izjava, procena na internetu, revizija ili inspekcija, kao i pravo da prati uticaj učinka dobavljača sprovođenjem odgovarajuće dubinske analize.

U slučaju potencijalnih problema za koje je utvrđeno da nisu usaglašeni sa obavezanim zahtevima Principa odgovorne nabavke, dobavljači moraju da obezbede svu razumnu saradnju sa kompanijom PMI da bi obezbedili da se takvi problemi ispituju, proveravaju i rešavaju. Ovo podleže legitimnim ograničenjima koja važe za komercijalno osetljive i/ilipoverljive informacije.

Sve informacije koje dobavljači moraju da prijave kompaniji PMI saglasno Principima odgovorne nabavke, treba da budu saopštene:

osobi koju dobavljač redovno kontaktira u Grupi PMI ili timu za odgovornu nabavku u kompaniji PMI na sledeću adresu:

responsiblesourcing@pmi.com

SADRŽAJ – ODELJAK 1:

OSNOVNI PRINCIPI

PRAVNA USKLAĐENOST I PRINCIPI POSLOVNOG INTEGRITETA

- 1.A Borba protiv mita i korupcije
- 1.B Poverljive informacije, intelektualna svojina i trgovina povlašćenim informacijama
- 1.C Privatnost podataka i informatička bezbednost
- 1.D Poštena konkurencija
- 1.E Sukob interesa
- 1.F Marketing sa integritetom
- 1.G Fiskalni integritet
- 1.H Nelegalna trgovina
- 1.I Sankcije
- 1.J Naučni integritet proizvoda i naučno angažovanje
- 1.K Spoljna komunikacija i angažovanje

PRINCIPI LJUDSKIH PRAVA

- 2.A Dečji rad
- 2.B Različitost, jednakost, ravnopravnost i inkluzija
- 2.C Prisilan rad, moderno ropstvo i trgovina ljudima
- 2.D Sloboda udruživanja i kolektivno pregovaranje
- 2.E Prava na zemljište
- 2.F Zdravlje i bezbednost na radu
- 2.G Plate i beneficije
- 2.H Radno vreme
- 2.I Odgovorna nabavka minerala
- 2.J Ekološko upravljanje

EKOLOŠKI PRINCIPI

- 3.A Sistem upravljanja životnom sredinom
- 3.B Svođenje potrošnje resursa i otpada na minimum
- 3.C Šume i biodiverzitet
- 3.D Aktivnosti na području klimatskih uslova

OTVOREN RAZGOVOR

SADRŽAJ – ODELJAK 2: SMERNICE I PRAKTIČNI SAVETI

SMERNICE ZA POŠTOVANJE PRINCIPA PRAVNE USKLAĐENOSTI I INTEGRITETA POSLOVANJA

- 1.A Praktični saveti o borbi protiv mita i korupcije
- 1.B Praktični saveti o poverljivim informacijama, intelektualnoj svojini, i trgovini povlašćenim informacijama
- 1.C Praktični saveti o privatnosti podataka i informatičkoj bezbednosti
- 1.D Praktični saveti o fer konkurenciji
- 1.E Praktični saveti o sukobu interesa
- 1.F Praktični saveti o marketingu sa integritetom
- 1.G Praktični saveti o fiskalnom integritetu
- 1.H Praktični saveti o nezakonitoj trgovini
- 1.I Praktični saveti o sankcijama
- 1.J Praktični saveti o naučnom integritetu proizvoda i naučnom angažovanju
- 1.K Praktični saveti o eksternoj komunikaciji i angažovanju

SMERNICE ZA PRINCIPE LJUDSKIH PRAVA

- 2.A Praktični saveti o dečjem radu
- 2.B Praktični saveti o različitosti, jednakosti, ravnopravnosti i inkluziji
- 2.C Praktični saveti o prisilnom radu, modernom ropstvu i trgovini ljudima
- 2.D Praktični saveti o slobodi udruživanja i kolektivnom pregovaranju
- 2.E Praktični saveti o pravu na zemljište
- 2.F Praktični saveti o zdravlju i bezbednosti na radu
- 2.G Praktični saveti o platama i beneficijama
- 2.H Praktični saveti o radnom vremenu
- 2.I Praktični saveti o odgovornoj nabavci minerala
- 2.J Praktični saveti o ekološkom upravljanju

PRAKTIČNI SAVETI O EKOLOŠKIM PRINCIPIMA

- 3.A Praktični saveti o sistemu upravljanja životnom sredinom
- 3.B Praktični saveti o smanjenju potrošnje resursa i otpada
- 3.C Praktični saveti o šumama i biodiverzitetu
- 3.D Praktični saveti o aktivnostima na području klimatskih uslova

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

ODELJAK 1

OSNOVNI

PRINCIPI

Svi dobavljači moraju da poštuju i primenjuju sledeće osnovne principe radi započinjanja ili nastavka poslovanja sa kompanijom PMI.

PRAVNA USKLAĐENOST I PRINCIPI INTEGRITETA POSLOVANJA

Svi dobavljači moraju da posluju na zakonit, odgovoran i etički način, strogo poštujući sve svoje ugovorne obaveze u vezi sa kompanijom PMI. Od dobavljača se očekuje da odrede, razumeju i vode svoje poslovanje u potpunoj saglasnosti sa svim važećim zakonima i propisima u svojim zemljama poslovanja, uključujući one koji se odnose na međunarodnu trgovinu, kao što su sankcije, kontrole izvoza i obaveze izveštavanja, ljudska prava i zaštita životne sredine. Očekujemo da naši dobavljači smatraju zakonske zahteve minimalnim zahtevima, a u slučajevima kada se lokalni zakoni razlikuju od Principa odgovorne nabavke, očekujemo da se naši dobavljači pridržavaju najviših i najstrožih zahteva i standarda.

Dobavljači moraju odmah da obaveste kompaniju PMI o svim značajnim krivičnim i/ili građanskopravnim postupcima, novčanim kaznama i/ili administrativnim sankcijama kojima su izloženi, a koje bi mogle da naruše poslovne odnose sa kompanijom PMI.

Kompanija PMI je posvećena visokim standardima poslovnog integriteta u svemu što radi i što se tiče svih zainteresovanih strana sa kojima radi. Stoga, u skladu sa posvećenošću kompanije PMI da obezbedi budućnost bez duvanskog dima sa integritetom, od svojih dobavljača očekuje da se drže njenih zajedničkih vrednosti poštenja, poštovanja i pravičnosti u svim aspektima svog poslovanja: na svojim radnim mestima i tržištima, za svoje zainteresovane strane i za zajednice u kojima posluju.

Da bi se to postiglo, dobavljači moraju da se pridržavaju sledećih standarda:

1.A BORBA PROTIV MITA I BORBA PROTIV KORUPCIJE

Mito i korupcija bilo koje vrste su zabranjeni. Svaki aspekt rada dobavljača mora da ima jasnu i legitimnu nameru i poslovnu svrhu, bez skrivenih planova ili skrivenih motiva, a dobavljači moraju imati uspostavljene odgovarajuće procedure za sprečavanje bilo kog oblika mita, korupcije, iznude ili pronevere u svom poslovanju. U tom cilju, dobavljači:

- ne smeju da nude, direktno ili indirektno, bilo kom državnom službeniku ili bilo kojoj drugoj strani bilo kakav poklon, putovanje ili gostoprimstvo koje bi se moglo smatrati pokušajem nepropisnog uticaja na bilo koji čin ili odluku takvog državnog službenika ili stranke;
- ne smeju nikada da stvarno ili prividno pokušaju nepropisno da utiču ili deluju na profesionalnu objektivnost bilo koje druge strane sa kojom posluju;
- ne smeju da razmenjuju poklone i reprezentaciju u vezi sa bilo kojim tenderskim ili konkurentnim procesom nadmetanja u vezi sa proizvodima ili uslugama kompanije PMI;
- ne smeju da pruže nikakvu vrstu podsticajnog plaćanja (mali iznosi u gotovini ili naturi) da bi ubrzali radnju koju državni službenik rutinski treba da preduzme, čak i ako je to dozvoljeno lokalnim zakonom ili je „normalno” u lokalnom društvenom okruženju;
- moraju da obezbede da sve transakcije i interakcije budu transparentne i da budu tačno evidentirane u poslovnim knjigama i evidencijama dobavljača;

- moraju transparentno i odmah da dostave kompaniji PMI sve informacije tražene u sklopu procesa dubinske analize.

1.B POVERLJIVE INFORMACIJE, INTELEKTUALNA SVOJINA, I TRGOVINA POVLAŠĆENIM INFORMACIJAMA

Sve informacije koje nisu na javnom domenu i koje su obezbeđene ili dostupne dobavljačima u okviru poslovanja sa kompanijom PMI su poverljive, uključujući između ostalog informacije koje se odnose na zaposlene, potrošače, proizvode i procese kompanije PMI, intelektualnu svojinu, poslovne ili tehničke planove, kao i poverljive informacije ostalih trećih strana koje se pružaju kompaniji PMI. Dobavljači moraju da poštuju i štite poverljive informacije, znanja i iskustva i intelektualnu svojinu kompanije PMI. Dobavljači ne smeju da koriste poverljive informacije kompanije PMI u bilo koje druge svrhe osim onih koje je izričito odobrila kompanija PMI.

Pored toga, dobavljači ne smeju da trguju hartijama od vrednosti kompanije PMI na osnovu poverljivih informacija kompanije PMI, niti da prenose te informacije drugima koji bi mogli da trguju hartijama od vrednosti kompanije PMI na osnovu tih informacija. Kada to zatraži kompanija PMI, dobavljači moraju da uspostave odgovarajući sistem poverljivosti „virtuelnog zida” ili bilo koji drugi relevantni sistem, kako bi zaštitili poverljive informacije koje su dobili od ostalih kompanija ili od ostalih odeljenja u okviru kompanije PMI i time sprečili širenje takvih poverljivih informacija.

Smernice i praktični saveti

1.C PRIVATNOST PODATAKA I INFORMATIČKA BEZBEDNOST

U današnjem informacionom svetu, zaštita podataka i informatička bezbednost su ključni. Za PMI, podaci spadaju u najvažnija sredstva i zato smo posvećeni zaštiti integriteta i bezbednosti svojih podataka i sistema u celom svom lancu snabdevanja.

Naši dobavljači moraju da se pridržavaju važećih zakona o zaštiti podataka i informatičkoj bezbednosti, regulatornih smernica i najbolje prakse u industriji (uključujući procene zaštite podataka, ako to zahteva zakon i procene informatičke bezbednosti, kada kompanija PMI smatra da je to prikladno). Da bi postupali u skladu sa gore navedenim, dobavljači:

- moraju imati jasnu, legitimnu i konkretnu poslovnu svrhu za obradu podataka;
- moraju da obezbede tačnost, celovitost i ažurnost podataka o ličnosti;
- moraju da zaštite poverljivost, integritet i dostupnost podataka i sistema kompanije PMI;
- moraju da koriste informacije pošteno i na način strogo ograničen na postizanje poslovne svrhe; i
- moraju da obezbede da i svi podobrađivači podataka o ličnosti poverenih dobavljaču budu u skladu sa gorenavedenim principom.

1.D POŠTENAKONKURENCIJA

U kompaniji PMI, verujemo da je konkurentno tržište dobro za poslovanje i potrošače. Energično se takmičimo na osnovu kvaliteta proizvoda, uvida u potrošače, inovacije i cene. Način na koji radimo je važan koliko i rezultati koje postizemo. Slično tome, PMI očekuje da se dobavljači pošteno takmiče na osnovu kvaliteta proizvoda ili usluga, inovacija, cene, oglašavanja i u skladu sa svim važećim zakonima i propisima. Da bi se postupalo u skladu sa gore navedenim, dobavljači:

- ne smeju da učestvuju u antikonkurentskom ponašanju i moraju uvek da poštuju ograničenja shodno važećim zakonima o zaštiti konkurencije;
- ne smeju da razgovaraju o cenama, plasiranju robnih marki na tržište, programima trgovanja i drugim osetljivim temama sa konkurentima kompanije PMI.

Smernice i praktični saveti

1.E SUKOBI INTERESA

Svi dobavljači i njihovi zaposleni i/ili ugovorne strane moraju da izbegavaju sukobe interesa tokom svojih poslovnih aktivnosti sa kompanijom PMI. Međutim, pošto se oni mogu javiti u raznim okolnostima poslovnog života, dobavljači moraju da posluju potpuno transparentno. U tom cilju, dobavljači:

- moraju obelodaniti kompaniji PMI svaki eventualni lični odnos (npr. sa zaposlenim u kompaniji PMI ili državnim službenikom) ili bilo koju drugu situaciju koja može predstavljati ili delovati kao sukob interesa (npr. situacije u kojima lični i/ili komercijalni interes dobavljača ili interes njegovih službenika ili zaposlenih može biti ili delovati da je u sukobu sa interesima kompanije PMI);
- moraju obelodaniti kompaniji PMI predviđeni način upravljanja tim sukobom interesa;
- moraju postupati transparentno, iskreno i pošteno prilikom otkrivanja potencijalnih sukoba sa interesima kompanije PMI.

1.F MARKETING SA INTEGRITETOM

Iskreni smo i odgovorni u svojim marketinškim aktivnostima i transparentni u vezi sa rizicima i koristima naših duvanskih i nikotinskih proizvoda kako bismo smanjili njihovu nenamernu upotrebu. Naši proizvodi nisu namenjeni maloletnicima, nepušačima, niti nekadašnjim korisnicima duvana i/ili nikotina. Naše marketinške i prodajne aktivnosti i poruke o proizvodima treba da budu osmišljene i pružene u skladu sa tim i treba da pruže odraslim pušačima i korisnicima nikotina ili duvana tačne i neobmanjujuće informacije da bi mogli da odlučuju na osnovu informacija, a uz to ih treba upozoravati na štetne efekte proizvoda. U tom cilju, shodno isporučenoj robi ili uslugama, dobavljači moraju da se pridržavaju:

- Kodeksa marketinga kompanije PMI za sagorevajuće duvanske proizvode, Kodeksa marketinga kompanije PMI za nesagorevajuće alternativne proizvode (zbirno: Kodeksi marketinga kompanije PMI) i sa njima povezanim Praktičnim savetima, kada su stroži od lokalnih zakona; ili
- lokalnih zakona ili drugih lokalnih kodeksa marketinga, kada su stroži od Kodeksa marketinga kompanije PMI ili ih nadjačavaju.

1.G FISKALNI INTEGRITET

Porez na prihod pravnih lica i ostali porezi mogu generisati neophodne prihode kojima vlade širom sveta finansiraju javna dobra, usluge i infrastrukturu. Dobavljači moraju da obezbede pridržavanje svih važećih poreskih zakona i propisa u zemljama u kojima posluju i budu otvoreni i transparentni prema poreskim organima. Ni u kom slučaju dobavljači ne smeju da se uključe u nezakonitu utaju poreza ili omoguće takvu utaju drugima.

1.H NELEGALNA TRGOVINA

Eliminacija nelegalne trgovine je dugogodišnji prioritet za PMI. Posvećeni smo poslovanju samo sa odgovornim i legitimnim licima i subjektima koji su u skladu sa fiskalnim običajima i zakonima o trgovini, prodaju naše proizvode samo na predviđenom odredišnom tržištu i dele našu posvećenost sprečavanju preusmeravanja proizvoda kompanije PMI. Pošto niko ne može sam da se bori protiv nezakonite trgovine, od naših dobavljača zahtevamo da ne podržavaju i ne uključuju se direktno ili indirektno u nezakonitu trgovinu proizvodima kompanije PMI pranjem novca ili finansiranjem terorizma. Shodno tome, dobavljači:

- moraju da se bave samo legitimnim poslovima;
- ne smeju da odobravaju, olakšavaju ili podržavaju falsifikovanje, krijumčarenje i ostala finansijska krivična dela, kao što je pranje novca.

Smernice i praktični saveti

1.I SANKCIJE

Dobavljači moraju da posluju u skladu sa svim važećim međunarodnim trgovinskim sankcijama i zakonima o kontroli izvoza (uključujući između ostalog trgovinske sankcije SAD, EU i Švajcarske). Stoga, dobavljači moraju:

- da budu svesni i potpuno usklađeni sa svim važećim režimima sankcija koji utiču na njihovo poslovanje;
- da odmah obaveste PMI:
 - o bilo kojoj situaciji u kojoj nameravaju da kompaniji PMI isporuče robu ili usluge koje potiču ili su prenete preko sankcionisane teritorije ili ako nameravaju da plaćaju ili isporučuju proizvode kompanije PMI bilo kojoj sankcionisanoj teritoriji ili stranci ili preko nje
 - ako i sami postanu predmet sankcija.

Smernice i praktični saveti

1.J NAUČNI INTEGRITET PROIZVODA I NAUČNO ANGAŽOVANJE

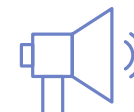

Kredibilitet naše nauke je od suštinskog značaja za PMI. Sav naš naučni rad mora biti rigorozan, transparentan i objektivan, a naši podaci moraju biti tačni i pouzdani. U tom cilju, dobavljači koji su uključeni u istraživanje, razvoj, procenu i/ili praćenje relevantnih proizvoda kompanije PMI moraju da se pridržavaju kriterijuma bezbednosti, kvaliteta, naučnog integriteta i tačnosti koji su navedeni u relevantnim PMI politikama i sporazumima i da poštuju važeće regulatorne i interne standarde upravljanja.

Slično tome, svi dobavljači koji sprovode aktivnosti naučnog angažovanja u naše ime moraju da poštuju opšteprihvaćene naučne, etičke i profesionalne standarde i da se pridržavaju relevantnih lokalnih zakona, propisa i važećih industrijskih standarda.

U PMI angažujemo naučne radnike da bismo povećali svest i razumevanje naučne osnove smanjenja štetnosti duvana i bezdimnih proizvoda, omogućavajući našu misiju isporučivanja bezdimnih proizvoda u budućnosti. Svi dobavljači koji angažuju naučne radnike u naše ime moraju da poštuju etičke i profesionalne standarde, održavaju svoju profesionalnu objektivnost i postupaju sa integritetom, transparentno i tačno. Lokalni zakoni, propisi i važeći industrijski standardi relevantni za naučno angažovanje moraju se uvek poštovati.

1.K EKSTERNA KOMUNIKACIJA I ANGAŽOVANJE

Osim ukoliko to kompanija PMI izričito i u pisanoj formi ne zahteva, dobavljači neće komunicirati niti se angažovati u naše ime. Ovo se odnosi na sve spoljne, formalne i neformalne komunikacije, uključujući komunikacije na društvenim mrežama. Glas kompanije PMI je glas svakog od nas zajedno. Svaka pisana ili usmena komunikacija, komunikaciona kampanja ili inicijativa, kao i angažovanja koja obavljaju naši dobavljači, moraju biti istiniti, primereni i usklađeni sa našim javno izrečenim pozicijama.

Smernice i praktični saveti

PRINCIPI LJUDSKIH PRAVA

Tretiranje ljudi sa poštovanjem i dostojanstvom je ključno za način na koji poslujemo u kompaniji PMI.

Naš pristup ljudskim pravima zasniva se na Vodećim principima Ujedinjenih nacija o poslovanju i ljudskim pravima (UNGP). U skladu sa UNGP, razumemo da ljudska prava uključuju prava sadržana u Međunarodnom zakonu o pravima i Deklaraciji Međunarodne organizacije rada iz 1998. godine o osnovnim principima i pravima na radu.

U skladu sa gorenavedenim, dobavljači moraju da imaju politike i procese koji odgovaraju njihovoj veličini, industriji i okolnostima, uključujući:

- politiku poštovanja ljudskih prava;

- proces dubinske analize ljudskih prava, u skladu sa UNGP, i uz praktične smernice OECD-a za dubinsku analizu odgovornog poslovnog ponašanja za identifikaciju, sprečavanje, ublažavanje i razmatranje uticaja na ljudska prava; i
- procese, uključujući žalbene mehanizme, kako bi se omogućilo otklanjanje bilo kakvih neželjenih uticaja na ljudska prava koje dobavljači mogu da izazovu ili im doprinesu. Žalbeni mehanizmi ne bi trebalo da dovedu do straha od odmazde ili nepovoljnosti za zainteresovane strane koje ih koriste.

Od dobavljača se očekuje da se fokusiraju na uticaje koji se odnose na međunarodno priznata ljudska prava, uključujući između ostalog sledeće:

2.A RAD DECE

Svako angažovanje dece za rad je neprihvatljivo u kompaniji PMI. Dobavljači moraju da poštuju sva primenjiva nacionalna i međunarodna zakonodavstva o radu dece i da poštuju principe Konvencije MOR-a broj 138 o minimalnom uzrastu i broj 182 o najtežim oblicima rada dece. Dobavljači moraju imati uspostavljene procese dubinske analize kako bi identifikovali bilo koji oblik rada dece u svom poslovanju i lancu vrednosti i delovali kako bi sprečili, ublažili i prekinuli takvu praksu. U tom cilju, dobavljači moraju:

- obezbediti da minimalni uzrast zaposlenih ne bude ispod zakonskog uzrasta za završetak obaveznog obrazovanja i, u svakom slučaju, ne manje od 15 godina;
- obezbediti da radnici mlađi od 18 godina ne obavljaju poslove koji mogu ugroziti njihovo zdravlje, bezbednost ili mentalni razvoj, niti rad koji uključuje marketing i prodaju duvanskih proizvoda;
- imati odgovarajuće zaštitne mere za mlade radnike na osnovu dodeljenih zadataka;
- zahtevati od agenata za zapošljavanje da poštuju politike dobavljača o zapošljavanju i angažovanju mladih radnika.

Smernice i praktični saveti

2.B RAZLIČITOST, JEDNAKOST, RAVNOPRAVNOST I INKLUZIJA

Dobavljači moraju da održavaju inkluzivnu i profesionalnu radnu praksu i radno okruženje. Uvredljivo, ponižavajuće ili nasilno ponašanje ili diskriminacija bilo koje vrste ne smeju se tolerisati. Dobavljači moraju da obezbede jednake mogućnosti zapošljavanja i angažovanja i ne smeju da diskriminišu na osnovu ličnih karakteristika, kao što su etničko poreklo, rasa, religija ili uverenja, nacionalno poreklo, društveno-ekonomski status, porodični status, zdravstveni status, starost, invaliditet, pol, seksualna orijentacija, rodno izražavanje, političko mišljenje ili slične karakteristike. To uključuje zapošljavanje, raspodelu plata i beneficija, unapređenje, disciplinu, raskid radnog odnosa i/ili odlazak u penziju.

Smernice i praktični saveti

2.C PRISILNI RAD, MODERNO ROPSTVO I TRGOVINA LJUDIMA

Dobavljači ne smeju da sprovode ili opravdavaju upotrebu prinudnog ili krijumčarenog rada ili modernog ropstva. Oni moraju delovati tako da utvrde, spreče i zaustave bilo koji oblik modernog ropstva u svom poslovanju i lancu snabdevanja, uključujući zatvor, rad za otplatu duga, rad po osnovu obaveza, ropstvo ili bilo koji drugi oblik prinudnog rada. U tom slučaju, dobavljači:

- moraju jasno objasniti potencijalne zajmove ili povišice svojim radnicima, što mora biti zasnovani na poštenim i međusobno dogovorenim uslovima, i ne smeju zahtevati od radnika da ostane kod poslodavca dok se otplata ne završi;
- ne smeju zadržavati ili oduzimati lična dokumenta bilo kog radnika, uključujući njihove pasoše ili lična dokumenta;
- ne smeju dozvoliti radnicima da plaćaju naknade za zapošljavanje, obradu ili plasiranje naknada ni u matičnoj zemlji radnika, ni u zemlji u kojoj rade;
- ako dobavljač sazna za slučajeve kada su radnici već platili naknade za regrutovanje, dobavljač mora da obešteti takve naknade;
- moraju obezbediti slobodu kretanja radnika i da ih nikada fizički ne sprečava da napuste mesto rada ili stanovanja (ako je smeštaj obezbeđen).

Smernice i praktični saveti

2.D SLOBODA UDRUŽIVANJA I KOLEKTIVNO PREGOVARANJE

Dobavljači moraju da poštuju, a ne da ometaju, pravo radnika da formiraju ili se pridruže sindikatu ili reprezentativnoj organizaciji po sopstvenom izboru, kao i pravo da kolektivno pregovaraju bez straha od diskriminacije, odmazde, zastrašivanja ili uznemiravanja.

2.E PRAVA NA ZEMLJIŠTE

Kada je primenljivo i u skladu sa prirodom pruženih dobara ili usluga, dobavljači moraju da poštuju prava i vlasništvo pojedinaca i lokalnih zajednica, uključujući i autohtone zajednice, na njihovu zemlju i prirodne resurse, u skladu sa principom slobodnog, prethodnog i potpuno informisanog pristanka (FPIC), obezbeđujući potpuno otkrivanje informacija o bilo kom projektu i dajući dovoljno vremena za donošenje odluke.

Smernice i praktični saveti

2.F ZDRAVLJE I BEZBEDNOST NA RADU

Dobavljači moraju da obezbede sigurno i zdravo radno okruženje kako bi sprečili nesreće, bolesti i povrede. Od dobavljača se zahteva da redovno obučavaju radnike o zdravlju i bezbednosti i da vode odgovarajuću evidenciju. Svim radnicima se mora obezbediti lak pristup čistim toaletima, pijaćoj vodi i objektima za sanitarnu pripremu, skladištenje i konzumiranje hrane. Ako je smeštaj obezbeđen, bilo direktno ili preko treće strane, mora biti čist, bezbedan i da zadovoljava osnovne potrebe radnika.

2.G PLATE I BENEFICIJE

Dobavljači moraju da plaćaju radnike na odgovarajući način. Naknada mora biti dovoljna da zadovolji osnovne potrebe radnika i njihovih porodica i generiše diskrecioni prihod koji teži plati koja može obezbediti dostojan život. Plate moraju da zadovolje barem minimalne zakonske standarde, a ako zakonski zahtevi u pogledu plata ne postoje, tada odgovarajuće industrijske standarde. Dobavljači moraju redovno i u potpunosti da isplaćuju plate i omoguće radnicima beneficije i odsustva na koja imaju pravo po zakonu. Dobavljači moraju da plate veću cenu rada za bilo koji rad obavljen van normalnog radnog vremena, po premijskoj stopi koju zahteva zakon te zemlje ili po lokalnom industrijskom standardu. Dobavljači ne smeju da koriste odbitke od zarade kao disciplinsku meru.

Smernice i praktični saveti

2.H RADNO VREME

Dobavljači moraju da omoguće svim radnicima dovoljno vremena za odmor. Dobavljači moraju osigurati da redovno radno vreme bude u skladu sa zakonima zemlje u kojoj posluju i da nedeljno ne prelazi 48 sati, a sa prekovremenim radom 60 sati. Dobavljači moraju da obezbede radnicima jedan slobodan dan u trajanju od najmanje 24 uzastopna sata na svakih sedam dana, kao i praznike i odsustva.

Smernice i praktični saveti

2.I ODGOVORNA NABAVKA MINERALA

PMI priznaje da je odgovorno snabdevanje mineralima važno društveno pitanje koje treba rešavati kolektivno, sa svojim dobavljačima i ostalim zainteresovanim stranama. Dobavljači moraju razumno da obezbede da metali i minerali koji se nalaze u robi koja se isporučuje kompaniji PMI ne služe za finansiranje ili upotrebu od strane oružanih grupa i da ne potiču iz područja koja su pogođena sukobima ili visokorizična. Posebno se treba fokusirati na nabavku, izdvajanje i rukovanje tantalom, kalajem, volframom i zlatom (zbirno: 3TG), kao i kobaltom. Stoga, dobavljači moraju:

- imati politiku o konfliktnim mineralima radi odgovorne nabavke minerala i metala;
- sprovoditi razumnu dubinsku analizu izvora i lanca čuvanja minerala i metala iz područja sukoba i visokog rizika, uključujući 3TG („konfliktni minerali”), u skladu sa smernicama OECD za dubinsku analizu odgovornog lanca snabdevanja minerala iz područja sukoba i visokog rizika ili bilo kog drugog ekvivalentnog nacionalnog ili međunarodno priznatog standarda dubinske analize lanca snabdevanja;
- preduzeti sve razumne mere kako bi se osiguralo da sve topionice i rafinerije u svojim politikama o konfliktnim mineralima i svojim lancima snabdevanja kobaltom učestvuju i aktivno se uključe u programe revizije trećih strana, kao što je RMAP iz Inicijative za odgovorne minerale;
- pružiti sve informacije o takvim topionicama i rafinerijama kompaniji PMI na zahtev;
- obezbediti usklađenost sa navedenim putem ugovornih obaveza sa partnerima u lancu vrednosti.

Dobavljači moraju da obave razumnu dubinsku analizu i za druge materijale koje PMI s vremena na vreme identifikuje kao one koji direktno ili indirektno dovode do kršenja ljudskih prava i/ili klimatskih promena.

Smernice i praktični saveti

2.J EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

Ispunjenost i potpuno uživanje ljudskih prava može se odvijati samo u bezbednom i zdravom okruženju. U tom kontekstu, dobavljači moraju da obavljaju svoje poslovanje na način koji obuhvata održivost, uzimajući pritom u obzir – i po mogućnosti svodeći na minimum – negativne uticaje svojih poslovnih aktivnosti i lanca snabdevanja na ljudska prava i životnu sredinu.

Smernice i praktični saveti

EKOLOŠKI PRINCIPI

U kompaniji PMI, vodimo put ka boljoj, održivijoj budućnosti tako što aktivno radimo na smanjenju uticaja naših proizvoda, poslovnih aktivnosti i lanca vrednosti na životnu sredinu. Kompanija PMI stalno unapređuje poslovne aktivnosti kako bi postigla najviše standarde održivosti životne sredine, posebno u oblastima zaštite klime, smanjenja otpada, eko-dizajna, vode, otpada i biodiverziteta.

Od dobavljača kompanije PMI se očekuje da se fokusiraju na uticaje koji se odnose na međunarodno priznate ekološke standarde, uključujući između ostalog sledeće:

3.A ŠISTEM UPRAVLJANJA ŽIVOTNOM SREDINOM

Dobavljači moraju da implementiraju sistem za upravljanje životnom sredinom (EMS) koji je relevantan za njihovo poslovanje, podržavajući poboljšanje performansi zaštite životne sredine kako bi postigli usklađenost i prijavili pozitivne ishode. Prilikom implementacije EMS-a adekvatnog i relevantnog za njihovo poslovanje, dobavljači moraju:

- definisati i uspostaviti politiku zaštite životne sredine i povezane procedure, navodeći:
 - obavezne zahteve koji se primenjuju na sopstveno poslovanje dobavljača, uključujući zakone i propise, kao i relevantne osnovne principe iz Principa odgovorne nabavke;
 - popis ključnih poslovnih procesa i ishoda koji su neophodni za ispunjavanje sopstvenih ekoloških ciljeva;
 - mere za svođenje na minimum radnog uticaja dobavljača na životnu sredinu;
 - proces izbora poddoblavljača na osnovu njegovog nivoa svesti i usklađenosti sa važećim zakonskim i regulatornim zahtevima, kao i standardima kompanije PMI;
- pružiti obuku relevantnim menadžerima i zaposlenima – kako je primenljivo – o aspektima životne sredine povezanim sa njihovim oblastima odgovornosti i postojećim politikama i procedurama zaštite životne sredine;

- preneti zahteve politike zaštite životne sredine poddoblavljačima;
- podesiti sistem za praćenje i procenu da prati uticaj na životnu sredinu, omogućavajući korektivne mere kada se otkrije neusklađenost.

Smernice i praktični saveti

3.B SMANJENJE POTROŠNJE RESURSA I OTPADA

Svođenje otpada na minimum i smanjenje uticaja na životnu sredinu ključni su za PMI. Stoga dobavljači moraju da ulože sve neophodne napore da bi smanjili uticaj otpada i očuvali prirodne resurse, smanjili potrošnju energije i materijala, ponovo ih koristili i reciklirali uz kontinuirano poboljšanje svojih procesa kako bi smanjili potrebu za odlaganjem i tretmanom preostalog otpada. U tom cilju, dobavljači moraju, gde je moguće, zameniti opasne materijale manje ekološki štetnim alternativama u skladu sa EMS pristupom za smanjenje toksičnosti i ograničavanje izloženosti dobavljača rizicima po životnu sredinu.

Smernice i praktični saveti

3.C ŠUME I BIODIVERZITET

Šume igraju ključnu ulogu u podršci ekosistema i pružanju suštinskih usluga ekosistema društvu i stoga moraju biti zaštićene od rizika od promene upotrebe zemljišta. PMI je obećao da će obezbediti lanac bez krčenja šuma kroz svoj Manifest o nultoj deforestaciji (ZDM), koji pruža smernice za informisanje o projektima, implementaciji i praćenju inicijativa za smanjenje uticaja promene zemljišta na šume. Kada je to primenljivo, dobavljači moraju da definišu svoj sopstveni put nulte deforestacije uspostavljanjem potpune i sve održivije prakse koja podstiče očuvanje šuma i biodiverziteta u skladu sa ZDM-om kompanije PMI.

Ako je primenljivo na njihov posao, dobavljači moraju preduzeti sve neophodne mere da zaštite i izbegnu dalje gubljenje šuma, uključujući između ostalog: (i) identifikovanje svih aktivnosti koje pokreću promene korišćenja zemljišta i onih koje mogu biti povezane sa procesima krčenja i degradacije šuma; takođe, (ii) klasifikaciju nivoa rizika u svom poslovanju i lancu snabdevanja na osnovu njihove vidljivosti u implementaciji održive šumarske prakse i dostupnosti informacija o materijalnoj sledljivosti.

Smernice i praktični saveti

3.D AKTIVNOSTI NA PODRUČJU KLIMATSKIH USLOVA

U skladu sa klimatskim merama kompanije PMI, dobavljači moraju da preduzmu sopstveni put dekarbonizacije, obavezujući se da smanje sopstvenu emisiju i ohrabre svoje dobavljače da učine isto. U tom cilju, dobavljači:

- moraju trasirati poboljšanje identifikacije, praćenja i obelodanjivanja gasova staklene bašte (u daljem tekstu: GHG) na godišnjem nivou, navodeći podatke po specifičnim izvorima emisije radi identifikovanja potencijalnih oblasti poboljšanja;
- moraju razviti sveobuhvatnu i robusnu strategiju dekarbonizacije, poželjno postavljanjem specifičnih i potkrepljenih ciljeva i puteva smanjenja u skladu sa naučno zasnovanim ciljevima i usklađivanjem sa onima koje je definisao PMI, kao što je opisano u najnovijem integralnom izveštaju kompanije PMI;
- kada je to relevantno, moraju prijaviti specifična dostignuća u vezi sa smanjenjem emisije gasova staklene bašte u sopstvenim operacijama i lancu snabdevanja, kao i otkrivanje ažuriranih faktora emisije koji su rezultat napora ka dekarbonizaciji, kada je to moguće

Smernice i praktični saveti

OTVOREN RAZGOVOR

PMI se oslanja na svoje dobavljače i njihove zaposlene i radnike (direktno ili indirektno zaposlene) da što ranije otvoreno iznesu svoje mišljenje kako bi se efikasno identifikovalo i rešilo neprimereno ponašanje. Svi zaposleni i radnici naših dobavljača mogu postaviti pitanja, izraziti zabrinutost ili prijaviti stvarno ili moguće nepoštovanje Pravila odgovorne nabavke, <https://www.pmi.com/our-views-and-standards/standards/compliance-and-integrity> politika PMI ili važećih zakona i propisa tako što će kontaktirati bilo šta od sledećeg:

- rukovodioce kompanije PMI, šefove odeljenja, rukovodioce povezanih kompanija ili sektora, kao i Odeljenje za etiku i usaglašenost, Pravnu službu, Odeljenje rizika i kontrole i Odeljenje za ljude i kulturu (ljudske resurse);
- poštansko sanduče Odeljenja za etiku i usklađenost kompanije PMI na PMI.EthicsandCompliance@pmi.com;

- liniju za pomoć u vezi sa etikom i usklađenošću kompanije PMI, koja predstavlja nezavisan kanal za prijavljivanje, dostupan non-stop na svim jezicima koji se govore u kompaniji PMI. Pojedinci mogu da kontaktiraju Liniju za pomoć na mreži na adresi www.compliance-speakup.pmi.com ili putem telefona na svom lokalnom tržištu ili povratnim pozivanjem broja +1 303-623-0588. Prijave Odeljenju za etiku i usklađenost kompanije PMI mogu se podneti anonimno, u skladu sa lokalnim zakonima i propisima.

Iz tog razloga dobavljači moraju da obaveste sve svoje zaposlene i radnike o kontakt osobi kompanije PMI, poštanskom sandučetu Odeljenja za etiku i usklađenost kompanije PMI i broju linije za pomoć Odeljenja za etiku i usklađenost kompanije PMI. Kada je to prikladno, dobavljači će biti odmah obavešteni u vezi sa bilo kojom podrškom koju kompanija PMI može da zatraži za sprovođenje potencijalnih istraga, a po potrebi i za sprovođenje svih eventualnih korektivnih mera.

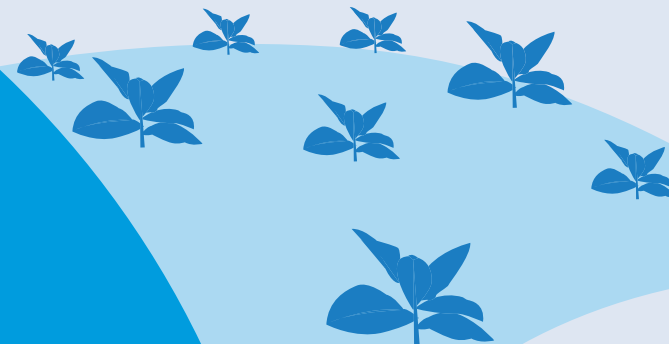

PHILIP MORRIS
INTERNATIONAL

ODELJAK 2

SMERNICE I PRAKTIČNI SAVETI

U duhu stalnog poboljšanja koje drži PMI, ovaj odeljak sadrži nesveobuhvatnu listu preporučenih smernica i praktičnih saveta koji se odnose na osnovne principe iz Principa odgovorne nabavke. Smernice i praktični saveti su dati samo orijentaciono, ne predstavljaju pravni savet i ne oslobađaju dobavljače obaveze traženja profesionalne podrške kada im zatreba pomoć.

SMERNICE ZA PRINCIPE PRAVNE USKLAĐENOSTI I POSLOVNOG INTEGRITETA

- Periodično osvežiti mapiranje lokalnih i međunarodnih propisa kako bi se identifikovali obavezni zahtevi koji se primenjuju na sopstveno poslovanje;
- proceniti nivo usklađenosti sa važećim zakonima i standardima koji ga upoređuju sa sličnima u branši i najboljim kompanijama u klasi koje posluju u istom kontekstu;
- rešavati probleme neusaglašenosti prema prioritetima i sprovoditi korektivne mere počevši od onoga što se može rešiti sopstvenim internim kapacitetima;
- razviti proaktivna rešenja za predviđanje problema neusaglašenosti;
- kada je moguće, udružiti se sa poddoblavljačima da bi se podigla svest o obaveznim zahtevima u celom lancu snabdevanja, poboljšale performanse i podstakla odgovornost, čime se smanjuje sopstvena „indirektna” izloženost rizicima neusklađenosti sa propisima.

1.A PRAKTIČNI SAVETI O BORBI PROTIV MITA I BORBI PROTIV KORUPCIJE

- Zahtevati od zaposlenih, podizvođača i/ili ostalih ugovornih strana da po potrebi prate obuke koje pruža kompanija PMI o politikama za borbu protiv mita i korupcije kompanije PMI;
- pažljivo definisati termin „državni službenik”, imajući u vidu specifične lokalne propise, kako bismo u definiciju uključili i zaposlene u nacionalnoj i lokalnoj samoupravi i političke kandidate i zaposlene u državnim preduzećima;
- dokumentovati sve što je od vrednosti dato državnim službenicima;
- uspostaviti adekvatne programe i procedure interne usklađenosti kako bi se sprečili slučajevi mita i korupcije u bilo kom komercijalnom poslovanju koje se obavlja;
- voditi tačne poslovne knjige i evidencije koje prikazuju sve slučajeve kada se bilo šta od vrednosti dostavlja državnom službeniku ili bilo kojoj drugoj strani u vezi sa uslugom koja se pruža za ili u ime kompanije PMI;
- uvek primenjivati dobru procenu i umerenost pri davanju ili primanju bilo čega od vrednosti.

1.B PRAKTIČNI SAVETI O POVERLJIVIM INFORMACIJAMA, INTELEKTUALNOJ ŠVOJINI I TRGOVINI POVLAŠĆENIM INFORMACIJAMA

- Preneti odgovarajuća ograničenja i obezbediti odgovarajuće obuke svim zaposlenima i podizvođačima;
- imati na umu rizik od nenamernog otkrivanja poverljivih informacija putem diskusija ili korišćenja dokumenata u javnim prostorima ili neobezbeđenim lokacijama, uključujući i virtuelne i fizičke lokacije;
- uveriti se da postoje bezbedni sistemi za prikupljanje, skladištenje i čuvanje poverljivih informacija kompanije PMI.

Osnovni principi

1.C PRAKTIČNI SAVETI O PRIVATNOSTI PODATAKA I INFORMATIČKOJ BEZBEDNOSTI

- Imati uspostavljene interne politike, relevantne procese, tehničke i organizacione mere za prikupljanje, čuvanje, obradu i obezbeđivanje podataka o ličnosti koji pripadaju kompaniji PMI i zaštitu takvih informacija od informatičkih pretnji;
- obezbediti odgovarajuće obuke svim zaposlenima o zaštiti podataka i informatičkoj bezbednosti.

1.D PRAKTIČNI SAVETI O POŠTENJOJ KONKURENCIJI

- Obezbediti odgovarajuće obuke zaposlenima, podizvođačima i/ili po potrebi ostalim ugovornim stranama, a posebno onima koji su uključeni u određivanje cena, uslove trgovanja i komercijalne programe, spajanja i akvizicije i ostale relevantne poslovne aktivnosti.

Osnovni principi

1.E PRAKTIČNI SAVETI O SUKOBIMA INTERESA

- Obezbediti odgovarajuće obuke svim zaposlenima, službenicima, kao i ugovornim i podugovornim stranama o pojmu sukoba interesa i postojećih internih procesa za otkrivanje potencijalnih sukoba interesa;
- uvesti odgovarajuće interne mere i/ili procese za zaposlene i službenike da otkriju situacije koje jesu, ili deluju da jesu, sukobi interesa.

1.F PRAKTIČNI SAVETI O MARKETINGU SA INTEGRITETOM

- Obezbediti odgovarajuće sesije obuke o kodeksima PMI-a za oblast marketinga svim zaposlenima, podizvođačima i/ili po potrebi ostalim ugovornim stranama, a posebno osoblju koje pruža direktne usluge potrošačima;
- sprovesti dubinsku analizu kako biste osigurali da se marketinška obaveštenja i aktivnosti sprovode odgovorno i transparentno, a posebno: (i) da su istinite, tačne, potkrepljene i neobmanjujuće za odraslu publiku kojoj su namenjene; (ii) uvek razmatraju potencijalnu štetu po reputaciju i nemaju i ne prenose neprikladan sadržaj; i (iii) u skladu su sa stavom i smernicama PMI.

Osnovni principi

1.G PRAKTIČNI SAVETI O FISKALNOM INTEGRITETU

- Odrediti jasne odgovornosti za upravljanje rizicima poreske usklađenosti i planiranje poreza;
- uspostaviti efikasne kontrole kako bi se smanjio rizik od utaje poreza ili njegovog olakšavanja;
- obezbediti odgovarajuće obuke svim zaposlenima, podizvođačima i/ili po potrebi ostalim ugovornim stranama.

1.H PRAKTIČNI SAVETI O NEZAKONITOJ TRGOVINI

- Obezbediti odgovarajuće obuke svim zaposlenima, podizvođačima i/ili po potrebi ostalim ugovornim stranama u vezi sa sprečavanjem pranja novca i nezakonite trgovine;
- tačno beležiti sve poslovne i komercijalne poslove u sopstvene poslovne knjige i evidenciju;
- uspostaviti efikasne kontrole kako bi se obezbedilo izbegavanje bilo koje aktivnosti koja bi predstavljala pranje novca ili finansiranje terorizma u bilo kojoj relevantnoj jurisdikciji ili bi mogla da dovede do toga da PMI počinu takvo krivično delo;

- primeniti efikasne kontrole kako bi se sprečila nezakonita trgovina proizvodima kompanije PMI, uključujući uspostavljanje:
 - mera kojima se obezbeđuje da (i) proizvodi kompanije PMI ne budu preusmereni sa legitimnog određiškog tržišta, (ii) da snabdevanje tržišta odražava legitimnu potražnju i (iii) da se proizvodi kompanije PMI distribuiraju, transportuju i preprodaju u skladu sa fiskalnim i drugim važećim zakonima;
 - mera za zaštitu komponenti proizvoda i sirovina kompanije PMI od korišćenja od strane falsifikatora; i
 - procedura, gde je to relevantno, za ispitivanje, obustavljanje i prekid poslovanja sa trećim licima za koje se sumnja da su umešani u nezakonitu trgovinu;
- zakonito sarađivati sa nadležnim organima u bilo kojoj zvaničnoj istrazi nezakonite trgovine, u skladu sa politikom nulte tolerancije kompanije PMI na bilo koji oblik mita i korupcije.

Osnovni principi

1.I PRAKTIČNI SAVETI O SANKCIJAMA

- Implementirati efikasne interne kontrole kako bi se smanjio rizik od kršenja sankcija;
- sprovoditi provere mera sankcija i druge dubinske analize pre poslovanja sa bilo kojom stranom;
- obezbediti odgovarajuće obuke o trgovinskim sankcijama, zakonima o kontroli izvoza i prilagođenoj praksi zaposlenima u nabavci, poslovanju, komercijalnim/prodajnim odeljenjima, posebno onim zaposlenima čiji rad uključuje međunarodne finansijske transfere, prekogranično snabdevanje ili kupovinu proizvoda, tehnologija i/ili usluga.

Osnovni principi

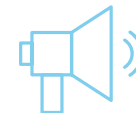
1.J PRAKTIČNI SAVETI O NAUČNOM INTEGRITETU PROIZVODA I NAUČNOM ANGAŽOVANJU

- Primeniti i/ili uspostaviti kontrolu kvaliteta i druge procese kako bi se obezbedilo da podaci budu tačni i pouzdani;
- obezbediti proverljivost rezultata sopstvenog istraživanja;

- sprovesti naučna istraživanja bez pritiska da biste došli do konkretnih rezultata;
- izbegavati sve situacije koje mogu da dovedu do sukoba interesa koji bi mogao da podriva profesionalno rasuđivanje i kredibilitet;
- ne nuditi i ne davati trećim stranama bilo šta što za cilj ima neprikladan uticaj na njihove izjave, postupke ili odluke.

1.K PRAKTIČNI SAVETI O EKSTERNOJ KOMUNIKACIJI I ANGAŽOVANJU

- Obezbediti odgovarajuće obuke o komunikaciji svim zaposlenima u vezi sa važećim politikama kompanije PMI;
- uvek sprovoditi dubinske analize kako biste osigurali da se eksterne komunikacije i angažovanja, izvršene na zahtev i u ime kompanije PMI, obavljaju odgovorno i pošteno, a posebno da (i) su istinite, tačne, opravdane i neobmanjujuće za publiku kojoj su namenjene; (ii) ne sadrže poverljive informacije kompanije PMI.

Osnovni principi

SMERNICE ZA PRINCIPE LJUDSKIH PRAVA

2.A PRAKTIČNI SAVETI O DECIJEM RADU

- Imati uspostavljene politike i procedure kako bi se osiguralo da se poštuje minimalna starosna granica za zapošljavanje;
- redovno kontrolisati interno i eksterno zapošljavanje i ostale relevantne procedure i prakse kako biste osigurali da one obuhvataju:
 - aktuelne zakone i propise o radu dece i mladih;
 - formalne procese otkrivanja maloletnih radnika, uključujući slučajne provere uzrasta;
 - proveru prakse spoljnih agencija za zapošljavanje u pogledu rizika.
- obučavati lica odgovorna za zapošljavanje, uključujući agente za zapošljavanje, o relevantnim zakonima i procedurama osmišljenim da spreče rad dece;
- redovno proveravati radne zadatke za mlade radnike da bi se potvrdilo da ne ugrožavaju njihovo zdravlje i bezbednost ili emocionalni razvoj;
- imati pisanu proceduru za rešavanje problema rada dece otkrivene na radnom mestu u najboljem interesu deteta.

[Osnovni principi](#)

2.B PRAKTIČNI SAVETI O RAZLIČITOSTI, JEDNAKOSTI, RAVNOPRAVNOSTI, I INKLUZIJ

- imati procese koji definišu objektivne kriterijume zapošljavanja, selekcije i angažovanja kako bi se osiguralo da radnici budu izabrani isključivo na osnovu njihove sposobnosti da obavljaju posao;
- imati procese koji osiguravaju da se povećanje plata, bonusi i unapređenja zasnivaju na jasno definisanim, objektivnim kriterijumima za učinak;
- pratiti i razumeti osnovne uzroke internih žalbi u vezi sa diskriminacijom i uznemiravanjem i shodno tome ih rešavati;
- podržati napore u pogledu različitosti, jednakosti, ravnopravnosti i inkluzije (u daljem tekstu: DEEI) primenom internih DEEI politika i praksi, uključujući između ostalog težnju za ravnotežom polova unutar organizacije, posebno na rukovodećem nivou, jednake plate za rad istog obima i inkluzivno snabdevanje dobavljača;
- redovno tražiti i pregledati povratne informacije svojih zaposlenih o pitanjima vezanim za DEEI;
- transparentno komunicirati o DEEI naporima u njihovoj spoljnoj komunikaciji u skladu sa međunarodnim DEEI standardima;
- razviti program za aktivno promovisanje nabavke od dobavljača koji podržavaju različitost i malih dobavljača, uključujući preduzeća u vlasništvu manjina i žena.

Osnovni principi

2.C PRAKTIČNI SAVETI O PRISILNOM RADU, MODERNOM ROPSTVU I TRGOVINI LJUDIMA

- Usaglasiti uslove zaposlenja sa svim radnicima u pisanoj formi u trenutku angažovanja i proveriti da li su plaćene bilo kakve naknade za zapošljavanje;
- obezbediti relevantna dokumenta na lokalnom službenom jeziku(jezicima) koja objašnjavaju prava i obaveze radnika;
- uspostaviti politike i procedure koje uvek omogućavaju radnicima da daju otkaz (nakon blagovremene najave) ili da napuste prostorije bez kazne koja bi za to usledila;
- redovno pregledati politike, procedure i obuke kako bi se osigurala njihova efikasnost u sprečavanju prisilnog rada, modernog ropstva i trgovine ljudima;
- preneti radnicima da se od njih ne traži da plaćaju naknade za zapošljavanje niti da uplaćuju depozite za svoje poslove u sklopu procesa zapošljavanja, selekcije i angažovanja;
- uključiti izjavu „bez naknade” u oglase/objave za posao;
- uraditi efikasnu dubinsku analizu pri izboru potencijalnih brokera rada i pribaviti važeća odobrenja, kao što su dozvole za sve njihove operacije.

Osnovni principi

2.D PRAKTIČNI SAVETI O SLOBODI UDRUŽIVANJA I KOLEKTIVNOM PREGOVARANJU

- Dozvoliti predstavnicima radnika da otvoreno komuniciraju o svojim funkcijama bez straha od diskriminacije, odmazde, zastrašivanja ili uznemiravanja;
- prihvatiti pristup predstavnika radnika da obavljaju svoje funkcije na svom radnom mestu, uključujući obezbeđivanje objekata za sastanke i osnovnih materijala;
- uveriti se da radnici imaju pristup informacijama vezanim za kolektivne ugovore;
- obezbediti da radnici mogu da izaberu svoje predstavnike na demokratskim izborima bez učešća dobavljača;
- imati proceduru koja opisuje kako radnici mogu mirno da se okupe u svrhu razgovora o pitanjima vezanim za radno mesto;
- obučavati radnike, supervizore i menadžere o politikama i procedurama dobavljača o slobodi udruživanja i kolektivnom pregovaranju;
- obezbediti da kandidati za posao ne budu pitani da li su ikada bili članovi ili predstavnici sindikata;
- olakšati razvoj kanala koji će omogućiti kolektivni dijalog u zemljama u kojima su prava na slobodu udruživanja i kolektivno pregovaranje ograničena zakonom.

2.E PRAKTIČNI SAVETI O PRAVU NA ZEMLJIŠTE

- Težiti poštovanju Deklaracije UN o pravima autohtonih naroda;
- imati politiku koja se odnosi na procedure prava na zemljište, uključujući između ostalog procese procene uticaja na životnu sredinu, socijalna, kulturna i ljudska prava, kao i slobodan, prethodni i potpuno informisani pristanak (FPIC) i proces angažovanja zajednice;
- biti transparentan u donošenju odluka o korišćenju ili prenosu zemljišta i postupati u skladu sa principima slobodnog, prethodnog i informisanog pristanka (FPIC);
- ne upuštati se u sporno sticanje velikih prava na zemljište ili u bilo kakvu akviziciju zemljišta koja dovodi do nedobrovoljnog raseljavanja ljudi;
- poštovati lokalne norme prava zemljišta i uobičajena prava pojedinaca i zajednica, pored svih zakonskih zahteva;
- sprovoditi procene uticaja projekata na životnu sredinu, socijalna i ljudska prava;
- imati uspostavljen postupak koji će sprečiti neželjene uticaje u meri u kojoj je to moguće, i obezbediti pojedincima, zajednicama i autohtonim narodima odgovarajući pravni lek i odgovarajući proces za korišćenje njihove zemlje i resursa.

2.F PRAKTIČNI SAVETI O ZDRAVLJU I BEZBEDNOSTI NA RADU

- Poštovati Deklaraciju o osnovnim principima i pravima na radu MRO (uključujući i najnovije izmene i dopune), koja prepoznaje bezbedno i zdravo radno okruženje kao osnovno pravo;
- imati uspostavljen proces za redovne aktivnosti skrininga i radnih praksi za identifikaciju, procenu i kontrolu opasnosti po zdravlje i bezbednost, uključujući procenu rizika pre početka rada za sve nove i modifikovane procese i opremu;
- dokumentovati bezbedne radne procedure za sve poslove sa utvrđenim opasnostima po zdravlje i bezbednost;
- imati proceduru za upotrebu, održavanje i zamenu lične zaštitne opreme gde se opasnosti ne mogu adekvatno kontrolisati nekim drugim sredstvima;
- imati procese i smernice za pripremu za hitne slučajeve (npr. požar, hitna medicinska pomoć i ostale vrste mogućih hitnih situacija);
- imati uspostavljen postupak istrage bilo koje nesreće u vezi sa radom, povrede, bolesti, incidenta i „umalo izbegnutog incidenta” i preduzeti korektivne i preventivne mere na osnovu nalaza istrage;
- redovno obučavati radnike o zdravlju i bezbednosti na jeziku radnika ili na jeziku koji radnik može da razume i voditi odgovarajuću evidenciju;

- uspostaviti proces primanja i prikupljanja doprinosa radnika kako bi se sprečili, identifikovali i rešili potencijalni zdravstveni i bezbednosni problemi na radnom mestu.

Osnovni principi

2.G PRAKTIČNI SAVETI O PLATAMA I BENEFICIJAMA

- Uvesti procedure koje uključuju sledeće:
 - ugovore o zapošljavanju koji jasno navode stope plata koje će radnici zaraditi za redovan i prekovremeni rad, vreme isplate i učestalost plaćanja, kao i sve zakonski dozvoljene odbitke;
 - proces koji osigurava da se radnicima plaća na vreme;
- pratiti lokalni industrijski standard za osnovne plate u zemljama u kojima nije zakonski određena minimalna plata;
- obezbediti platne liste, gde je to moguće, radnicima sa evidencijom plaćanja za posao koji obavljaju – i to za redovan i prekovremeni rad;
- obezbediti da radnici po učinku dobiju barem zakonski određenu minimalnu platu bez obzira na to da li su zadovoljene proizvodne kvote;

- čuvati evidencije plata na osnovu tačnog beleženja radnih sati;
- redovno pregledati lokalne troškove života i po potrebi prilagoditi njihove plate, idealno putem analize plata na osnovu priznate metodologije plata koja obezbeđuje dostojan život.

2.H PRAKTIČNI SAVETI O RADNOM VREMENU

- Imati uspostavljen proces planiranja rada koji osigurava da svi radnici dobiju najmanje jedan dan odmora (24 uzastopna sata) na sedam dana rada;
- koristiti sistem platnih spiskova u kome platne liste radnika imaju naznačen broj redovnih i prekovremenih radnih sati;
- održavati precizan sistem za beleženje vremena u kojem radnici beleže svoje radno vreme;
- imati uspostavljen proces rasporeda prekovremenog rada i odobravanja koji osigurava da je radna nedelja zajedno sa prekovremenim radom ograničena na 60 sati, a da radnici za prekovremeni rad daju dobrovoljni pristanak (osim ako nije drugačije propisano ugovorima o radu i kolektivnim ugovorima);
- postaviti razumne proizvodne ciljeve i planove na osnovu realnih stopa efikasnosti rada;

- pratiti i proceniti trendove u zapošljavanju, planiranju proizvodnih kapaciteta, radnim satima i ostalim funkcijama i podacima kako bi se osiguralo da ispunjavaju zahteve u redovnim i prekovremenim satima;
- vršiti slučajne provere radnog vremena na platnim listama u odnosu na evidenciju sistema za merenje vremena kako bi se utvrdilo da li se sati pravilno beleže.

Osnovni principi

2.I PRAKTIČNI SAVETI O ODGOVORNOJ NABAVCI MINERALA

- Pregledati fakturu za materijale da bi se utvrdilo da li sadrži 3TG u komponentama ili podsklopovima proizvoda;
- koristiti resurse i alate koje obezbeđuje Inicijativa za odgovorne minerale (RMI) za implementaciju i ažuriranje sistema dubinske analize;
- redovno pregledati rizične zemlje identifikovane kao područja sukoba i visokog rizika (CAHRA).

Osnovni principi

2.J PRAKTIČNI SAVETI O EKOLOŠKOM UPRAVLJANJU

Prepoznavajući međusobnu povezanost ekoloških tema kao što su klimatske promene i ljudska prava, podstičemo dobavljače na sledeće:

- razmotriti svoj uticaj na prirodni kapital povezan sa uživanjem ljudskih prava, kao što su degradacija zemljišta, zagađenje vode, zagađenje vazduha, štetna buka (zvučno zagađenje) i prekomerna potrošnja vode;
- razmotriti klimatsku pravdu i stavove ranjivih ljudi ili nedovoljno zastupljenih grupa u njihovom pristupu životnoj sredini i održivosti;
- unaprediti svest o povezanosti životne sredine i dobrobiti ljudi i ostvarivanju njihovih ljudskih prava;
- postepeno implementirati ove politike i ciljeve u svom poslovanju.

Osnovni principi

PRAKTIČNI SAVETI O EKOLOŠKIM PRINCIPIMA

3.A PRAKTIČNI SAVETI O SISTEMU UPRAVLJANJA ŽIVOTNOM SREDINOM

- Kada je to primenljivo, dobavljači treba da integrišu sistem upravljanja zaštitom životne sredine prilagođenjem već postojećeg sistema upravljanja kvalitetom tako da zadovolje standarde zaštite životne sredine i da poštuju ISO standarde kako bi se uskladili sa najboljom praksom;
- kreirati listu relevantnih aspekata životne sredine i potencijalnih uticaja njihovih operacija na osnovu prethodnog iskustva, intervjuisanja zainteresovanih strana i istraživanja javnih podataka;
- dodeliti resurse, uloge i zaduženja u skladu sa očekivanjima i u skladu sa njihovim sistemom upravljanja;
- implementirati čvrst sistem praćenja i evaluacije, podržati međunarodne inicijative i sektorske radne grupe o održivosti životne sredine koje pružaju nezavisno izrađene smernice;
- obavestiti i obučiti radnike i poddoblavljače o dobavljačevim smernicama i procedurama za zaštitu životne sredine putem specifičnih događaja i proveriti njihovo znanje pomoću upitnika na internetu;
- održavati ažurnu dokumentaciju, poželjno u digitalnom obliku, o svim pitanjima vezanim za životnu sredinu, uključujući ključne procedure, akcione planove, interne i nezavisne revizije, zapisnike sa relevantnih sastanaka, kao i sve druge relevantne faktore;
- dokumentovati i prijaviti sva pitanja vezana za životnu sredinu.

Osnovni principi

3.B PRAKTIČNI SAVETI O SMANJENJU POTROŠNJE RESURSA I OTPADA

- Poboľjšati operativnu praksu periodičnim pregledima procesa i konsultovati spoljne izvore kako bi se utvrdile mogućnosti smanjenja potrošnje energije, resursa i materijala i stvaranja otpada (npr. program „Zero Waste to Landfill” kompanije PMI, sa ciljem izbegavanja stvaranja otpada u direktnom poslovanju);
- pridružiti se sektorskim inicijativama o optimizaciji resursa, kao što su upravljanje vodom i programi cirkularnosti;
- definisati plan optimizacije resursa za postojeće proizvode i uključiti ga u fazu projektovanja novih proizvoda koja naglašava strategije za ublažavanje rizika kada se procene uticaji na životnu sredinu;
- održavati i ažurirati dokumentaciju o postupcima smanjenja nabavke i količine otpada, kao što su održavanje proizvodne opreme i rad sistema upravljanja energijom/vodom, primerci korektivnih i preventivnih akcionih planova i primećenih poboljšanja, primerci nezavisnih izveštaja o reviziji energije i vode i izveštaja o inspekcijama regulatornih agencija, evidencija monitoringa i evaluacije (M&E), između ostalih relevantnih faktora;
- podići svest zaposlenih i zainteresovanih partnera pripremanjem i deljenjem video-snimaka i poruka e-poštom na temu efikasnosti resursa i aktivno promovisati primanje saveta o tome kako smanjiti potrošnju i izbeći proizvodnju otpada;

- implementirati programe za kontrolu očuvanja resursa, kao što su optimizacija energetske efikasnosti, upravljanje vodom i ponovna upotreba/recikliranje sirovina.

Osnovni principi

3.C PRAKTIČNI SAVETI O ŠUMAMA I BIODIVERZITETU

- Koristiti smernice kompanije PMI o primeni robusne strategije nultog krčenja šuma u skladu sa Manifestom nulte deforestacije;
- koristiti satelitske slike da bi se dopunili njihovi planovi procene rizika i praćenja, jer postoji više izvora koji pružaju nezavisne materijale visokog kvaliteta;
- implementirati, ako je relevantno, sistem praćenja i procene da bi se periodično procenjivala usklađenost sa prethodno utvrđenim propisima i zahtevima kompanije PMI. Metrika za praćenje performansi treba da poveže specifične aktivnosti dobavljača sa praksom korišćenja zemljišta kako bi se pratili osnovni uzroci krčenja šuma;
- definisati i primeniti korektivne mere nakon identifikovanja problema neusaglašenosti kako bi se smanjio uticaj na prirodne ekosisteme i zahteve zemljišta;

- održavati ažuriranu dokumentaciju o obaveznim propisima, standardima i zahtevima kompanije PMI o promenama načina korišćenja zemljišta, ekološkim uticajem i trendovima indikatora praćenja, primercima korektivnih i preventivnih akcionih planova i uočenim poboljšanjima, primercima revizija trećih strana, između ostalog;
- raditi sa poddoblavljačima na promovisanju sertifikacije šuma za obrađeni šumski materijal koji se isporučuje kompaniji PMI;
- koristiti temeljni sistem lanca starateljstva za šumski materijal kojim se bave za PMI.

3.D PRAKTIČNI SAVETI O AKTIVNOSTIMA NA PODRUČJU KLIMATSKIH USLOVA

- Raditi sa poddoblavljačima da bi povećali svest o sebi, objasniti očekivanja kompanije PMI i rasporediti najbolje prakse u lancu snabdevanja;
- periodično razvijati i ažurirati procenu rizika od klimatskih promena kako bi se razumela izloženost rizicima vezanim za klimu, identifikovala vrsta klimatskih opasnosti koje bi mogle potencijalno uticati na proizvodne lokacije, naglašavajući kritične oblasti i pozivajući na poboljšanja;
- angažovati zainteresovane strane, uključivati ljude koji potencijalno utiču na njihove poslovne aktivnosti da bi razgovarali o rešenjima i učestvovali u njima;
- koristiti daljinsko očitavanje radi definisanja lokacija u njihovom lancu snabdevanja, gde ima više smisla razvijati projekte ublažavanja/prilagođavanja;
- definisati ekonomične mere ublažavanja rizika i prilagođavanja kako bi se tokom vremena garantovao kontinuitet poslovanja i smanjile negativne posledice u odnosu na prioritetne oblasti, radnike i lokalne zajednice.

Osnovni principi

STANDARDI, SMERNICE I OBAVEZE KOMPA NIJE PMI

Redovno posećujte stranu [Resursi održivosti | PMI](#) da biste pristupili najaktuelnijoj dokumentaciji jer sledeća lista nije sveobuhvatna i mogu se pojaviti nova ažuriranja:

[Kodeks ponašanja kompanije PMI](#)

[Posvećenost kompanije PMI ljudskim pravima](#)

[Kodeks poljoprivredne radne prakse \(ALP\)](#)

[Posvećenost kompanije PMI zaštiti životne sredine](#)

[Dobra poljoprivredna praksa \(GAP\)](#)

[Manifest nulte deforestacije kompanije PMI](#)

[Plan prelaska na malu emisiju ugljen-dioksida](#)

[Politika kompanije PMI o upravljanju vodama](#)

[Ambicija kompanije PMI u pogledu biodiverziteta i vode](#)

[Marketinški kodeks kompanije PMI za negorive alternativne proizvode](#)

[Marketinški kodeks kompanije PMI za gorive duvanske proizvode](#)

[Integralni izveštaj \(poslednja verzija\)](#)

Ovaj dokument je uslužni prevod [Principa odgovorne nabavke iz 2023.](#) godine koji je originalno objavljen na engleskom jeziku. U slučaju eventualnih odstupanja, prevlađaće verzija na engleskom jeziku.